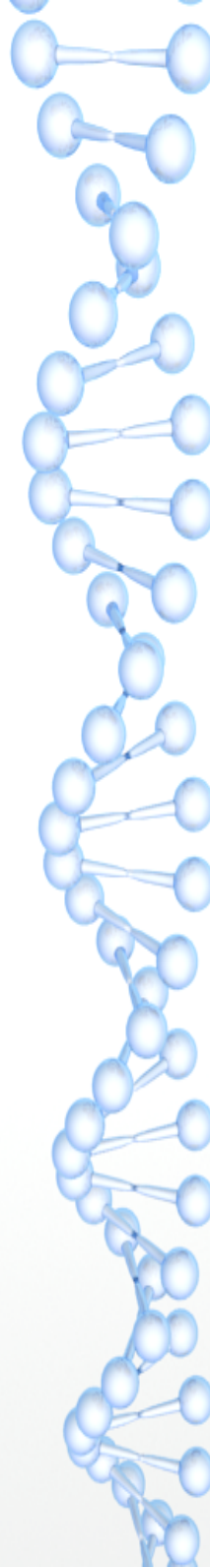

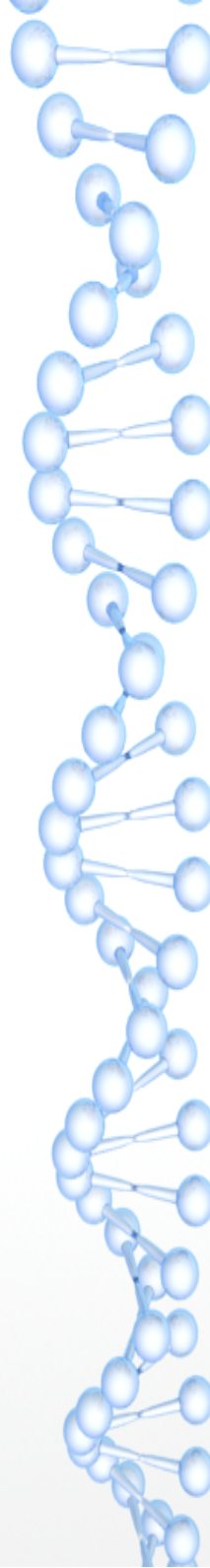
Kreiranje bibliografije u LaTeX-u

Branislava Šandrih
branislava.sandrih@fil.bg.ac.rs

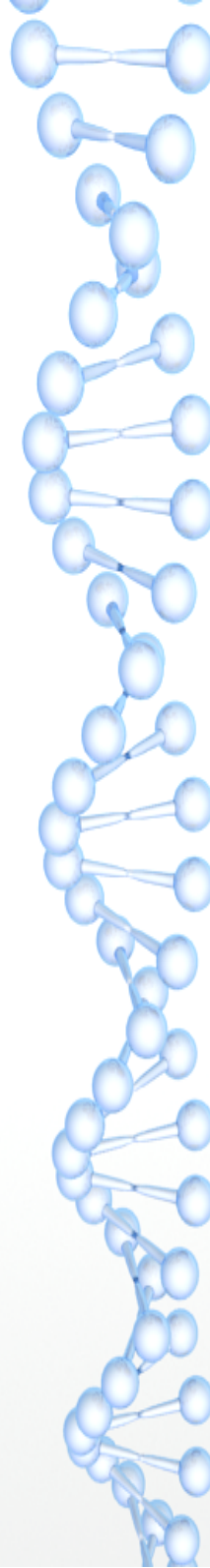
thebibliography (1)

- ✓ LaTeX formatira spisak korišćenih bibliografskih jedinica i omogućava olakšano referisanje u tekstu pomoću imena (takozvanih ključeva), koji se definišu
- ✓ za svaku bibliografsku jedinicu.
- ✓ Bibliografija se u LaTeX-u može kreirati korišćenjem okruženja *thebibliography*.
- ✓ Komanda kojom se započinje ovo okruženje je:
- ✓ `\begin{thebibliography}{reč}`

thebibliography (2)

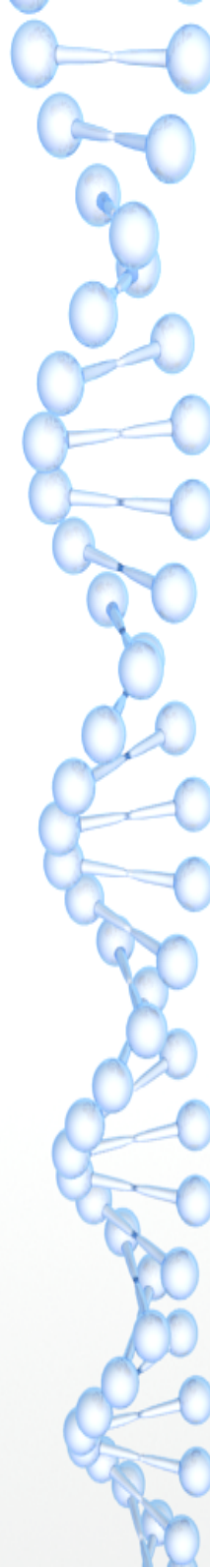
- ✓ Okruženje `thebibliography` se završava odgovarajućom `\end` komandom oblika `\end{thebibliography}`
- ✓ Svaka stavka u bibliografiji se navodi komandom `\bibitem` oblika:
 - ✓ `\bibitem[opciona_oznaka]{obavezan_ključ}`
 - ✓

thebibliography (3)

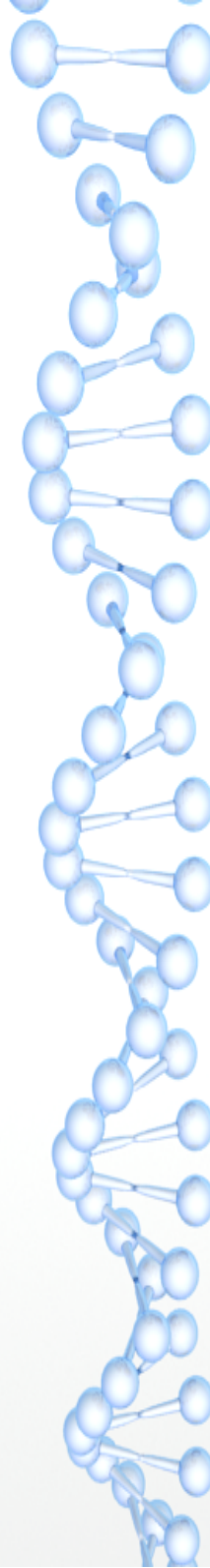
- ✓ LaTeX automatski u bibliografiji ispisuje svaku bibliografsku jedinicu, zajedno sa odgovarajućom oznakom u uglastim zagradama (npr, redni broj bibliografske jedinice u bibliografiji).
- ✓ Kao naslov dela teksta u kome se navodi bibliografija, LaTeX ispisuje reč **Bibliography**.
- ✓ Naslov se može promeniti sa:
 - ✓ `\renewcommand{\refname}{Bibliografija}`

✓

thebibliography (4)

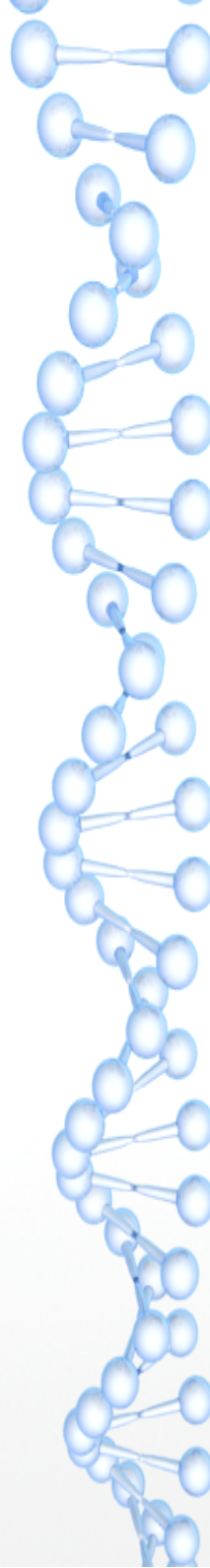
- ✓ Bibliografija se ispisuje na onom mestu u tekstu na kome se nalazi `thebibliography` okruženje.
- ✓ Radi citiranja jedne ili više bibliografskih jedinica, u tekstu se koristi komanda `\cite` oblika:
 - ✓ `\cite[dodatak]{ključ1,ključ2,...}`
 - ✓

The bibliography (5)

- ✓ LaTeX zamenjuje ovu komandu oznakama (npr, rednim brojevima) odgovarajućih bibliografskih jedinica iz bibliografije.
- ✓ Oznake bibliografskih jedinica su predstavljene u uglastim zagradama, razdvojene zarezima (ukoliko ih ima više).
- ✓ Iza svih bibliografskih jedinica ispisuje se tekst koji je eventualno zadat opcionim argumentom `dodatak` komande `\cite`.

✓

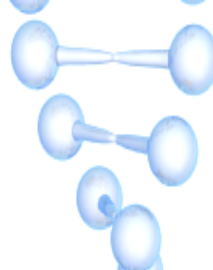

thebibliography (6)

- ✓ Ovaj tekst se zarezom razdvaja od liste argumenata, pa se može upotrebiti, recimo, za navođenje konkretnog poglavlja ili strane iz date bibliografske jedinice.
- ✓ Isto kao za obična referisanja, svaka izmena bibliografije zahteva da se dokument **dva puta procesira** LaTeX-om pre nego što reference budu potpuno generisane i uključene u tekst!

✓

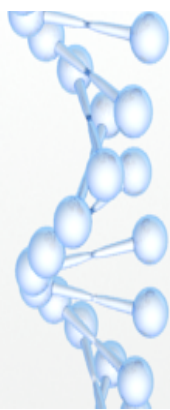

```
\end{document}
```

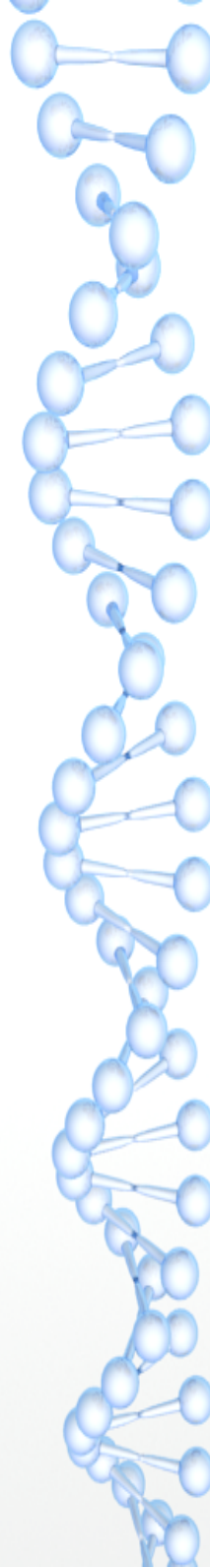

Osnovna literatura za $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ je [1]. Sistem takozvanih makroa, na kojima se bazira $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, je opisan u [1, poglavlje 20]. $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ je dobro opisan u [2, 3].

Literatura

- [1] Donald Knuth, *The $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ book*, Addison-Wesley, 1986, ISBN 0-201-13447-0
- [2] Leslie Lamport, *$\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$: A Document Preparation System*, Addison-Wesley, 1994, ISBN 0-201-52983-1
- [3] Michel Goossens, Frank Mittelbach, Alexander Samarin, *The $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ Companion*, Addison-Wesley, 1994, ISBN 0-201-54199-8

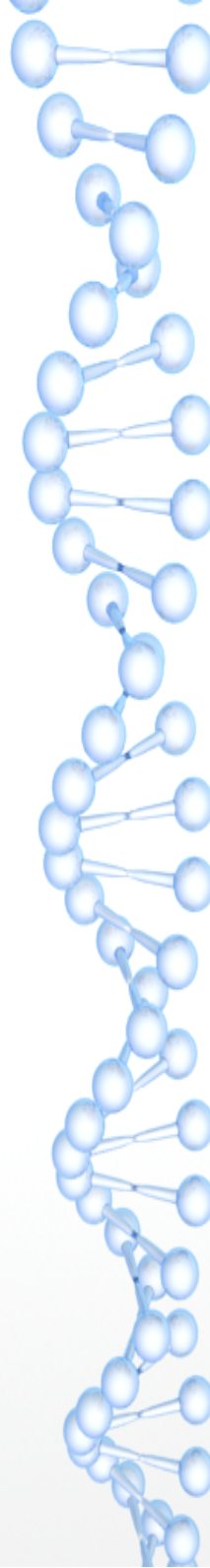

BibTeX (1)

- ✓ Za sistematičniji rad sa bibliografijama treba koristiti program **BibTeX**.
- ✓ Ovaj program omogućava da se bibliografija generiše konsultovanjem jedne ili više datoteka sa podacima o bibliografskim jedinicama.
- ✓ Na osnovu ovako dobijenih podataka, LaTeX i BibTeX automatski generišu i sortiraju liste bibliografskih jedinica na koje se poziva u nekom dokumentu.

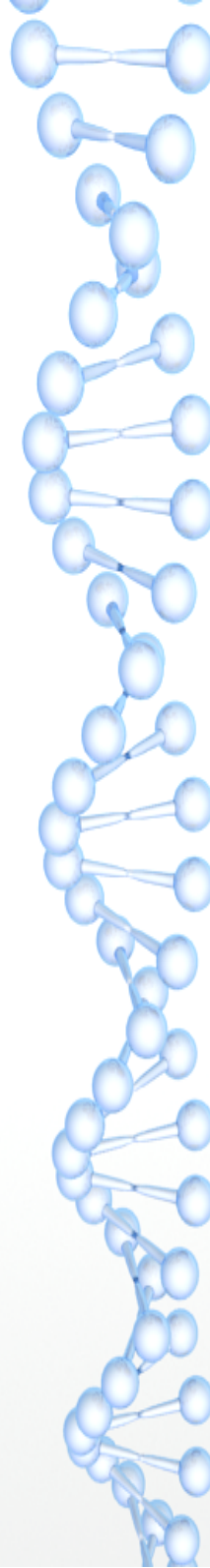
✓

BibTeX (2)

- ✓ Umesto u svakom LaTeX dokumentu ponaosob, bibliografija se može čuvati u jednoj ili više namenskih bibliografskih datoteka.
- ✓ Izdvajanje podataka o bibliografskim jedinicama u zasebnu datoteku (ili više datoteka) omogućava da se lakše održavaju i ažuriraju ti podaci i izbegava se njihovo višestruko pojavljivanje u dokumentima što je neizbežno ako se radi sa okruženjem thebibliography.

✓

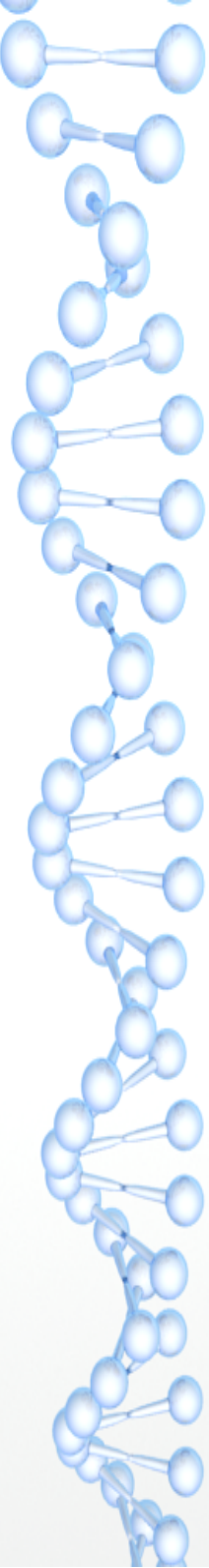
BibTeX (3)

- ✓ Usvojena ekstenzija za datoteke sa podacima o bibliografskim jedinicama je **bib**.

Bibliografske jedinice se u ovim datotekama navode u formatu:

@vrsta (ključ,
polje = vrednost,
polje = vrednost,
...
polje = vrednost)

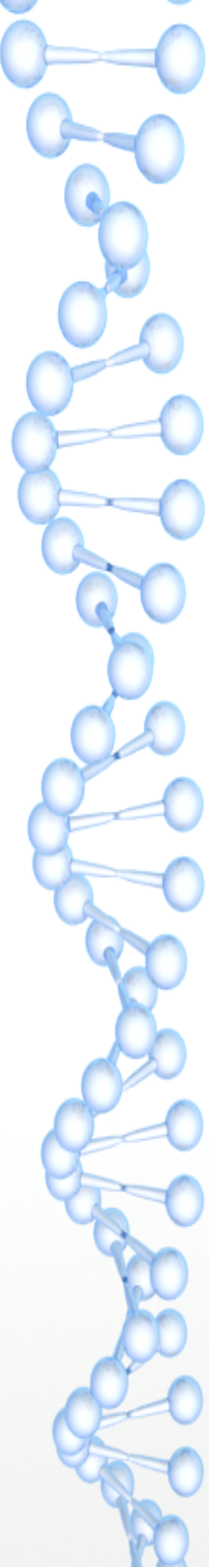
✓

BibTeX (4)

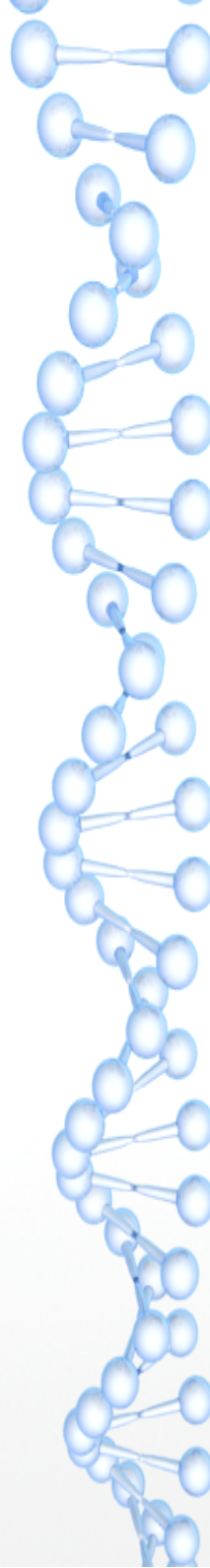
- ✓ Karakter **@** označava da počinje opis nove bibliografske jedinice.
- ✓ Parametrom **vrsta** označen je tip bibliografske jedinice koji može biti neki od navedenih u narednoj tabeli

✓

Tipovi bibliografskih jedinica

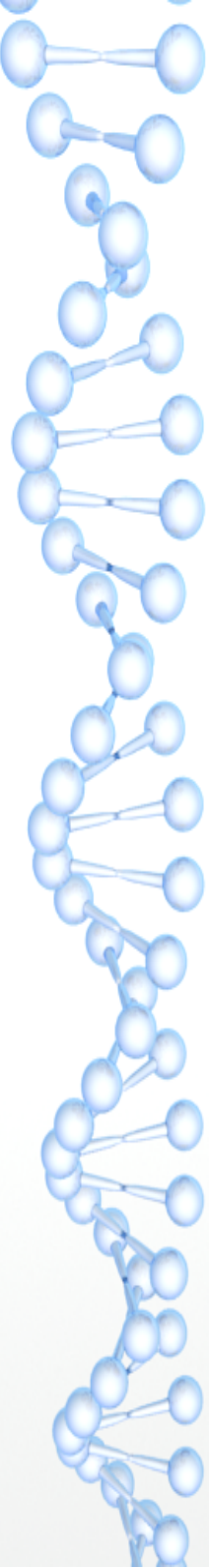
vrsta	značenje
ARTICLE	rad u časopisu
BOOK	knjiga
INPROCEEDINGS	rad u zborniku konferencije
MANUAL	tehnička dokumentacija
MASTERTHESIS	magistarska teza
PHDTHESIS	doktorska disertacija
UNPUBLISHED	neobjavljeni rad

BibTeX (5)

- ✓ Parametrom **ključ** označena je niska kojom se u tekstu referiše bibliografska jedinica.
- ✓ Niz stavki oblika **polje = vrednost** služe za opis bibliografske jedinice.
- ✓ Vrednost svakog polja treba pisati unutar vitičastih zagrada ili pod navodnicima
- ✓ Vrste polja mogu biti neke od navedenih u narednoj tabeli:

✓

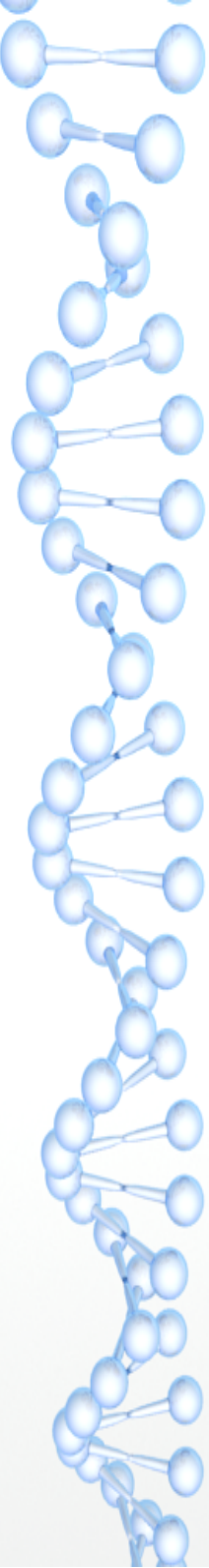

Vrste BibTeX polja

polje	značenje
address	adresa izdavača
author	ime autora
editor	ime urednika
journal	ime časopisa
number	broj ili oznaka časopisa
organization	organizator konferencije
pages	strane časopisa na kojima se nalazi rad
publisher	ime izdavača
school	ustanova na kojoj je odbranjena teza
title	naslov rada
volume	tom časopisa
year	godina izdavanja

BibTeX (6)

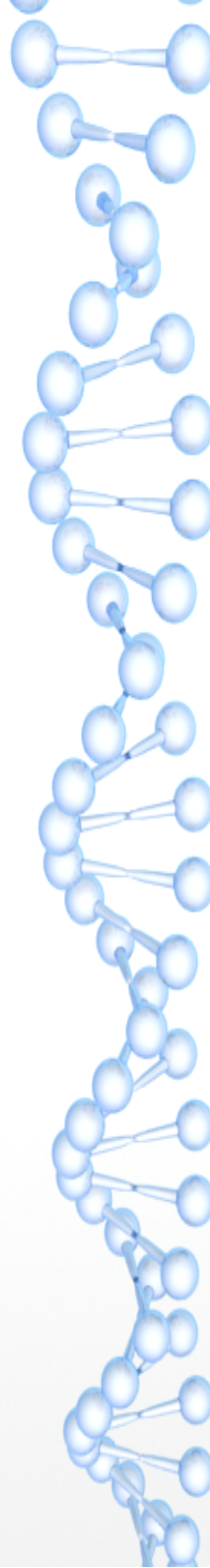
- ✓ Za svaku vrstu bibliografskih jedinica propisano je koja su polja obavezna, a koja opcionalna.
- ✓ Tako, na primer, za bibliografsku jedinicu **BOOK** obavezna su polja **author** ili **editor**, zatim **title**, **publisher** i **year**
- ✓ Za jedinicu **ARTICLE** obavezna su polja **author**, **title**, **journal** i **year**

BibTeX (7)

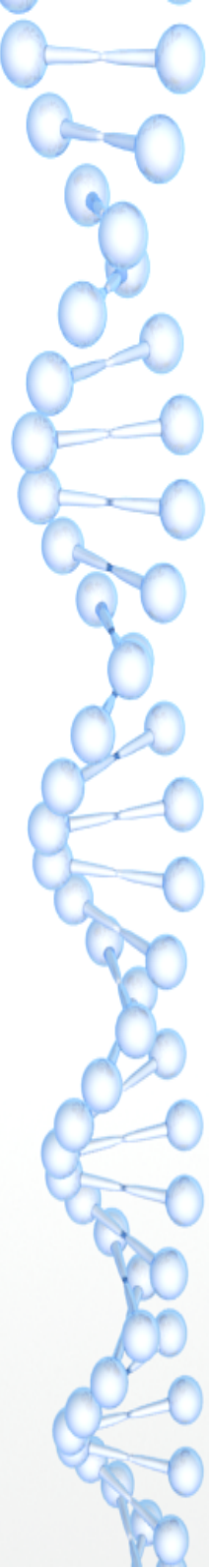
- ✓ BibTeX pri ispisu bibliografije uzima u obzir sadržaj obaveznih i onih opcionih polja koja su navedena.
- ✓ Polja sa nepoznatim imenom se ignorišu, što se može iskoristiti da se u datoteci čuvaju i dodatni podaci o bibliografskoj jedinici (na primer, ISBN broj za knjige).

✓

Jedan primer zapisa u datoteci sa podacima o bibliografskim jedinicama (1):

```
@BOOK (knut86,  
author = "Donald Knuth",  
title = "The {\TeX}book",  
publisher = "Addison-Wesley",  
year = "1986",  
isbn = "0-201-13447-0")
```


Jedan primer zapisa u datoteci sa podacima o bibliografskim jedinicama (2):

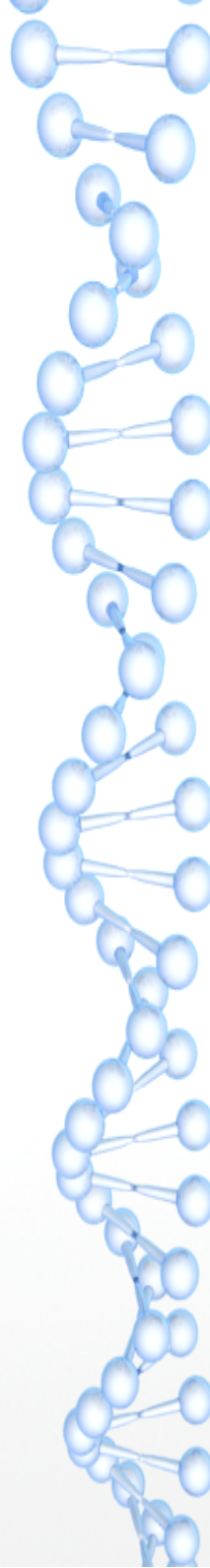
```
@BOOK (knut86,  
author = {Donald Knuth},  
title = {The {\TeX}book},  
publisher = {Addison-Wesley},  
year = {1986},  
isbn = {0-201-13447-0})
```

BibTeX (8)

- ✓ Zapis se odnosi na Knutovu knjigu TeXbook i može se videti da sadrži sva obavezna polja za bibliografsku jedinicu **BOOK**, ali i polje isbn koje će BibTeX program ignorisati.
- ✓ Spisak svih tipova bibliografskih jedinica, naziva polja, kao i koja su polja obavezna kod kojih bibliografskih jedinica, mogu se naći na:

✓ <https://en.wikipedia.org/wiki/BibTeX>

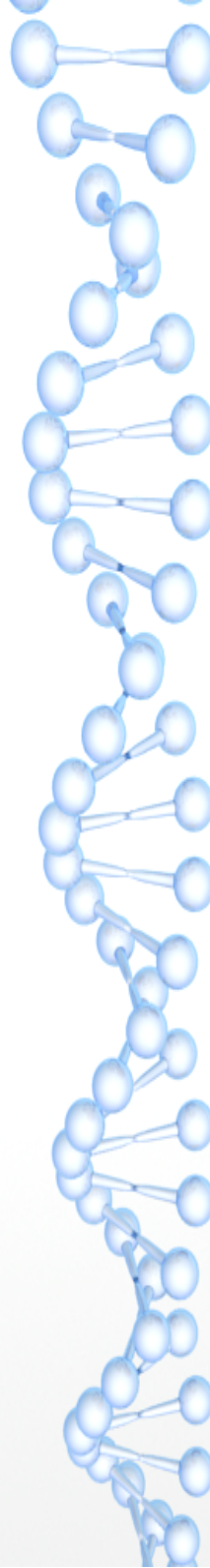
https://www.sharelatex.com/learn/Bibliography_management_in_LaTeX

BibTeX (9)

- ✓ Program BibTeX pri kreiranju bibliografije vrši određene zamene u tekstu koji je naveden u datoteci sa podacima o bibliografskim jedinicama.
- ✓ Tako, na primer, ako rad ima više autora između svaka dva imena treba staviti veznik **and**.
- ✓ BibTeX će u tom slučaju pretposlednje i poslednje ime razdvojiti veznikom **and**, a ostala imena zarezima.

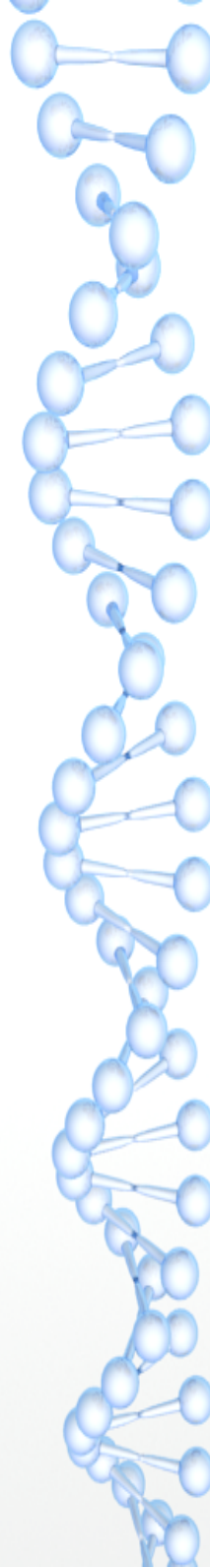
✓

BibTeX (10)

- ✓ Ako se u polju **author** navede samo ime
- ✓ prvog autora i **and others**, onda će BibTeX u bibliografiju upisati uobičajenu skraćenicu **et al.** nakon imena prvog autora.

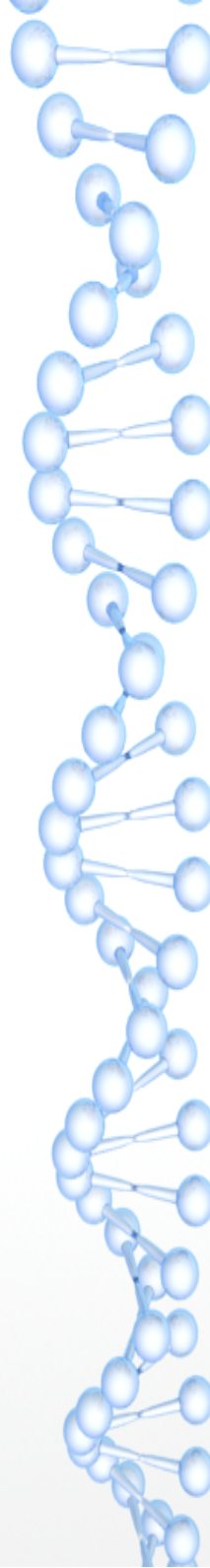
✓

BibTeX (11)

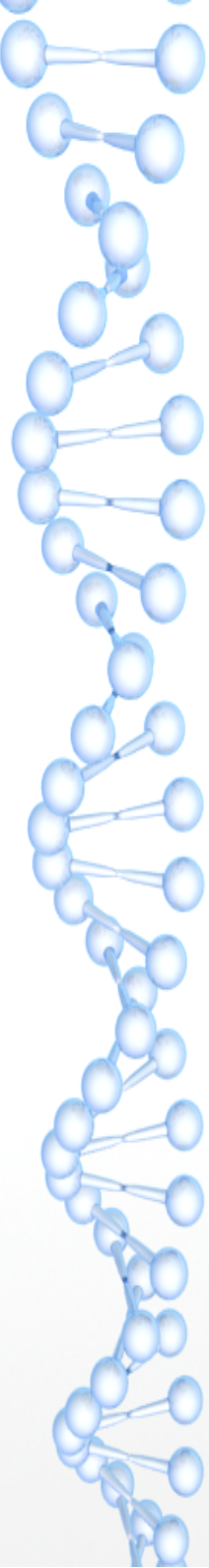
- ✓ Ukoliko se bibliografije generišu programom BibTeX, tada umesto korišćenja okruženja `thebibliography` na mestu na kome treba da bude ispisana bibliografija treba koristiti komande `\bibliographystyle` (za specifikovanje načina formatiranja referenci) i `\bibliography` (za navođenje imena jedne ili više datoteka sa podacima o bibliografskim jedinicama)

✓

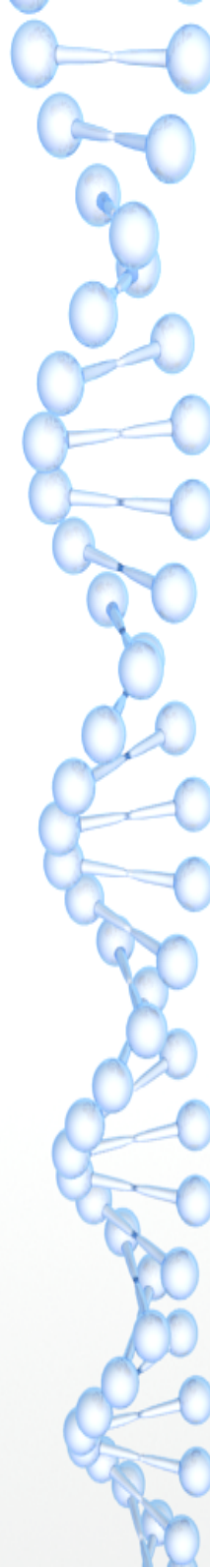

BibTeX (12)

- ✓ Komanda `\bibliographystyle` ima oblik:
`\bibliographystyle{stil}`
gde stil označava način na koji će biti označavane bibliografske jedinice u tekstu.
- ✓ Na raspolaganju je nekoliko standardnih stilova: plain, unsrt, alpha, abbrv, acm, apalike, ieetr, siam...

-
- ✓ **plain** stil obezbeđuje numeričko označavanje bibliografskih jedinica koje se u bibliografiji sortiraju prema alfabetskom redosledu,
 - ✓ **unsrt** stil obezbeđuje numeričko označavanje, a bibliografske jedinice u bibliografiji su sortirane prema redosledu pojavljivanja u tekstu,
 - ✓ **alpha** stil se odnosi na označavanje kombinacijom slova iz imena autora i godine publikovanja, dok se bibliografske jedinice u bibliografiji sortiraju alfabetski, kao kod plain stila.

✓

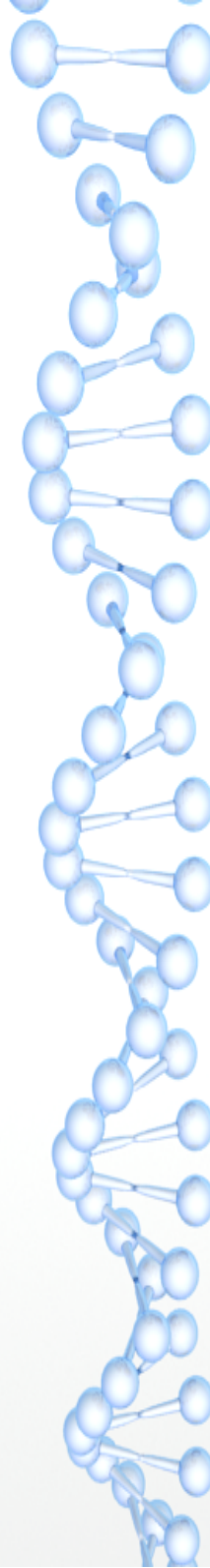

plain

Items are cited: *The L^AT_EX Companion* book [1], the Einstein journal paper [2], and The L^AT_EX related items are [1, 3].

References

- [1] Albert Einstein. **Zur Elektrodynamik bewegter Körper.** (German) [On the electrodynamics of moving bodies]. *Annalen der Physik*, 322(10):891–921, 1905.
- [2] Michel Goossens, Frank Mittelbach, and Alexander Samarin. *The L^AT_EX Companion*. Addison-Wesley, Reading, Massachusetts, 1993.
- [3] Donald Knuth. *Knuth: Computers and typesetting*.

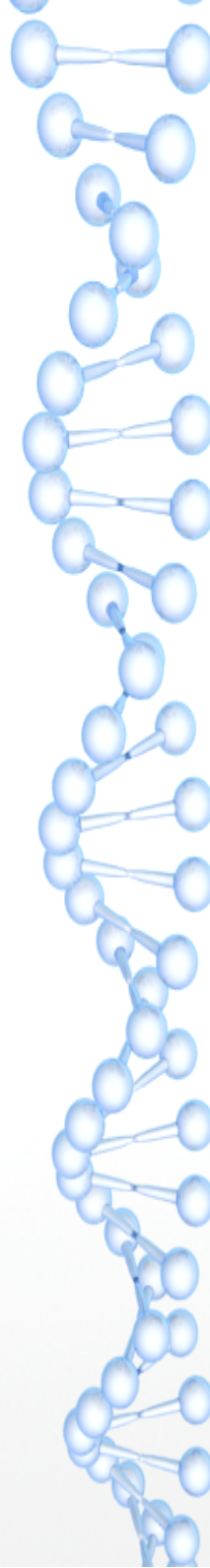

unsrt

Items are cited: *The L^AT_EX Companion* book [1], the Einstein journal paper [2], and The L^AT_EX related items are [1, 3].

References

- [1] Michel Goossens, Frank Mittelbach, and Alexander Samarin. *The L^AT_EX Companion*. Addison-Wesley, Reading, Massachusetts, 1993.
- [2] Albert Einstein. **Zur Elektrodynamik bewegter Körper.** (German) [On the electrodynamics of moving bodies]. *Annalen der Physik*, 322(10):891–921, 1905.
- [3] Donald Knuth. *Knuth: Computers and typesetting*.

alpha

Items are cited: *The L^AT_EX Companion* book [GMS93], the Einstein journal paper [Ein05], and The L^AT_EX related items are [GMS93, Knu].

References

- [Ein05] Albert Einstein. Zur Elektrodynamik bewegter Körper. (German) [On the electrodynamics of moving bodies]. *Annalen der Physik*, 322(10):891–921, 1905.
- [GMS93] Michel Goossens, Frank Mittelbach, and Alexander Samarin. *The L^AT_EX Companion*. Addison-Wesley, Reading, Massachusetts, 1993.
- [Knu] Donald Knuth. Knuth: Computers and typesetting.

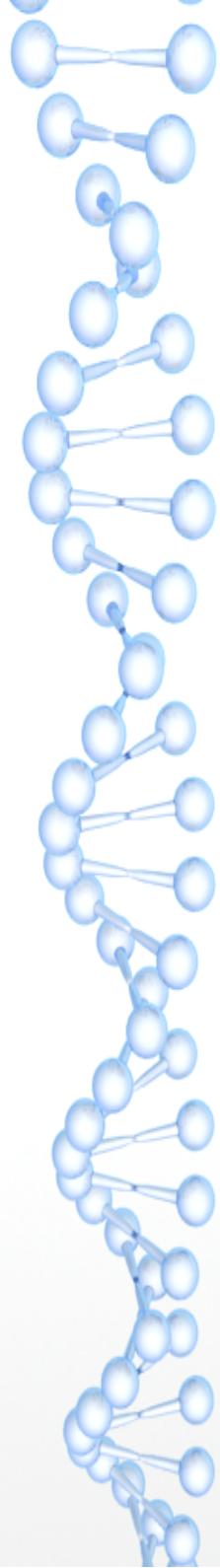
BibTeX (13)

- ✓ Sintaksa komande `\bibliography` je:
`\bibliography{lista}`
pri čemu se `lista` odnosi na listu (zarezima razdvojenih) imena datoteka koje sadrže podatke o bibliografskim jedinicama.
- ✓ Komanda `\bibliography` umeće odgovarajući naslov i kreira listu referenci. Podrazumevani naslov se može promeniti na isti način kao kod okruženja `thebibliography`.

✓

BibTeX (14)

- ✓ Kako ispravno generisati bibliografiju i uključiti je u LaTeX dokument?
- ✓ Bitan je redosled naredbi za obradu!
- ✓ Postupak je:
 - Obrada **LaTeX**-om
 - Obrada **BibTeX**-om (generiše se .bbl datoteka koja sadrži bibliografiju u obliku koji se može uključiti u dokument)
 - Obrada **LaTeX**-om (uključivanje bibliografije)
 - Obrada **LaTeX**-om (povezivanje referenci)


```
\documentclass{article}
```

primer2.tex

```
\renewcommand{\refname}{Literatura}
```

```
\begin{document}
```

Osnovna literatura za \TeX je
`\cite{knut86}`. Sistem takozvanih
makroa, na kojima se bazira \LaTeX,
je opisan u `\cite[poglavlje
20]{knut86}`. \LaTeX je dobro opisan
u `\cite{lamp94, goos94}`.

```
\bibliographystyle{plain}
```

```
\bibliography{primer2}
```

```
\end{document}
```

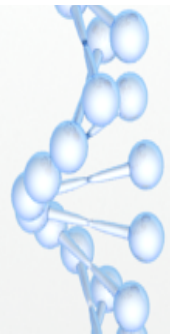
```
@BOOK (knut86,  
author = "Donald Knuth",  
title = "The \TeX{}book",  
publisher = "Addison-Wesley",  
year = "1986",  
isbn = "0-201-13447-0")
```

```
@BOOK (lamp94,  
author = "Leslie Lamport",  
title = "\LaTeX: A Document Preparation System",  
publisher = "Addison-Wesley",  
year = "1994",  
isbn = "0-201-52983-1")
```

```
@BOOK (goos94,  
author = "Michel Goosens and Frank Mittelbach and  
Alexander Samarin",  
title = "The \LaTeX Companion",  
publisher = "Addison-Wesley",  
year = "1994",  
isbn = "0-201-54199-8")
```

Osnovna literatura za $\text{\TeX}$ je [2]. Sistem takozvanih makroa, na kojima se bazira $\text{\LaTeX}$, je opisan u [2, poglavlje 20]. $\text{\LaTeX}$ je dobro opisan u [3, 1].

Literatura

- [1] Michel Goossens, Frank Mittelbach, and Alexander Samarin. *The $\text{\LaTeX}$ Companion*. Addison-Wesley, 1994.
 - [2] Donald Knuth. *The $\text{\TeX}$ book*. Addison-Wesley, 1986.
 - [3] Leslie Lamport. *$\text{\LaTeX}$: A Document Preparation System*. Addison-Wesley, 1994.
-

```
\begin{thebibliography}{1}
```

```
\bibitem{goos94}
```

Michel Goosens, Frank Mittelbach, and Alexander Samarin.

```
\newblock {\em The \LaTeX Companion}.
```

```
\newblock Addison-Wesley, 1994.
```

```
\bibitem{knut86}
```

Donald Knuth.

```
\newblock {\em The \TeX{}book}.
```

```
\newblock Addison-Wesley, 1986.
```

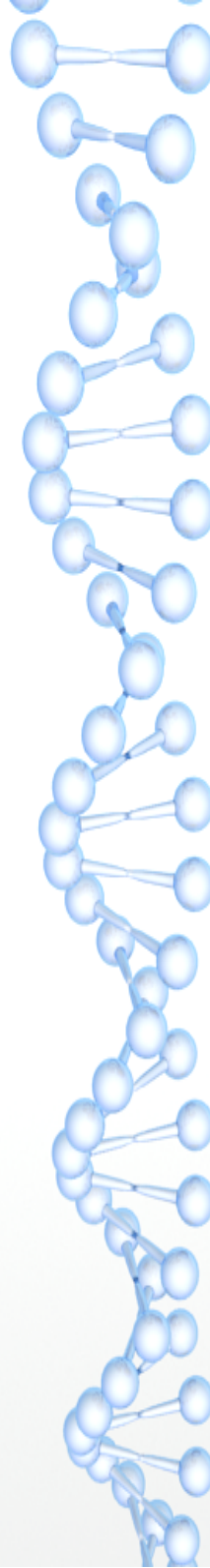
```
\bibitem{lamp94}
```

Leslie Lamport.

```
\newblock {\em \LaTeX{}: A Document Preparation System}.
```

```
\newblock Addison-Wesley, 1994.
```

```
\end{thebibliography}
```


Literatura

Aleksandar Samardžić, Goran Nenadić,
Predrag Janičić: [LaTeX2e za autore](#), Beograd,
Kompjuter biblioteka, 2003. (odjeljak Kreiranje
bibliografije, str. 71-75 i str. 122)

Andrew Roberts: [Getting to Grips with LaTeX :
Bibliographies with BibTeX](#)

Andrew Roberts: [BibTeX Entry and Field Types](#)